

BUTLLETÍ
DELS
MUSEUS D'ART
DE
BARCELONA

VOLUM IV

1934

PUBLICACIÓ DE LA
JUNTA DE MUSEUS
"POBLE ESPANYOL" DE MONTJUÏC
BARCELONA

Gravat: Flores, Ricart, Roig i Vila Ar-
rufat.

Art aplicat: Elies, Grau Sala, Martí Vi-
lanova, Mora, Serrahima, Serra Abella (En-
ric, Antoni i Josep) i Sunyer.

En total aquests autors han presentat al
«Saló de Barcelona», 184 obres de pintura,
40 d'escultura, 32 de dibuix, 4 de gravat,
16 d'aquarella, 12 d'art aplicat i 7 d'arqui-
tectura; i al «Saló de Montjuïc», 165 de pin-
tura, 51 d'escultura, 10 de dibuix, 10 de
gravat i 13 d'art aplicat.

El dia 22 la ponència d'adquisicions de la
Junta de Museus començà la seva tasca i al
cap de dos dies va emetre el dictamen, que la
Junta va acceptar en la seva reunió del 28 del
mateix mes, i en virtut del qual entren al Mu-
seu les obres de què parla un altre article
d'aquest número.

El dia 1 de juny el Jurat dels premis
«Damià Campeny» i «Isidre Nonell», insti-
tuïts per la Generalitat, va emetre el següent
veredict:

«Reunits al «Saló de l'Art Modern», el
dia 1 de juny del 1934, a les dotze del
migdia, els senyors que componen el Jurat dels
premis de pintura i d'escultura de la Genera-
litat, «Damià Campeny» i «Isidre Nonell»:
Carles Pi i Sunyer, per la Junta Municipal
d'Exposicions d'Art; A. Duran i Sanpere i
Joaquim Folch i Torres, per la Ponència d'Ar-
xius, Biblioteques i Belles Arts; Francesc La-
barta, per l'Acadèmia de Belles Arts de Sant
Jordi; Joan Puig i Ferrer, per la Junta de
Museus; Manuel Hugué i Ignasi Mallol, pel
«Saló de Montjuïc», i Jaume Martrús i Er-
nest Santasusagna, pel «Saló de Barcelona»,
es procedí a una votació preliminar a la qual
cada un dels membres del Jurat podia propo-
sar dues obres d'escultura i dues de pintura.
En aquesta votació obtingueren sufragis, per
l'ordre en què són esmentades a continuació,
les següents obres

Escultura: Josep Clarà, «Nu de noia»;
Joan Rebull, «Dona jove»; Enric Casanoves,
«Nu», i Joan Borrell Nicolau, «Nu femení».

Pintura: Manuel Humbert, «Descans»;
Elisi Meifrèn, «Marne»; Joaquim Sunyer,
«Empordanesa»; F. d'A. Galí, «1870-1934»
i Feliu Elies, «Gerro blau».

En la votació definitiva, ha estat concedit
el Premi «Damià Campeny» a Josep Clarà, i
el Premi «Isidre Nonell» a Manuel Humbert.

Barcelona, 1 de juny del 1934. — Carles
Pi i Sunyer, A. Duran i Sanpere, Joaquim
Folch i Torres, Francesc Labarta, Joan Puig
i Ferrer, Manuel Hugué, Ignasi Mallol,
Jaume Martrús, Ernest Santasusagna.»

El dia 17 de juny, el Jurat de les adqui-
sicions de la Generalitat i l'Ajuntament va
acordar la proposta d'adquisició d'obres dels
següents autors, les quals han passat, en conse-
quència, a propietat de les esmentades corpo-
racions:

Del «Saló de Barcelona»: Pintures de
Josep Amat, Teresa Condeminas, Feliu Elies,
Oleguer Junyent, Francesc Marsà, Elisi Mei-
frèn, Josep Puigengoles i Ramon Ribas;
escultures de Guillem M. Bru, Francesc Ca-
rulla i Jaume Martrús; dibuixos de Josep Picó
i J. Soler i Puig; aquarelles de Miquel Farré
i Joan Llaverias; art aplicat de Miquel Cli-
villé.

Del «Saló de Montjuïc»: Pintures de Ra-
fael Benet, Pere Créixams, Francesc Domin-
go, Jaume Mercadé, Josep Obiols, Isidre
Odena, Joan Serra, Joaquim Sunyer i Miquel
Vilà; escultures d'Antoni Ramon González
i Josep Granyer; gravat de Pau Roig.

El cartell anunciador de l'Exposició

✓ Francesc Labarta. — «Eusebi»

LES ADQUISICIONS DE LA JUNTA DE MUSEUS A L'EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA

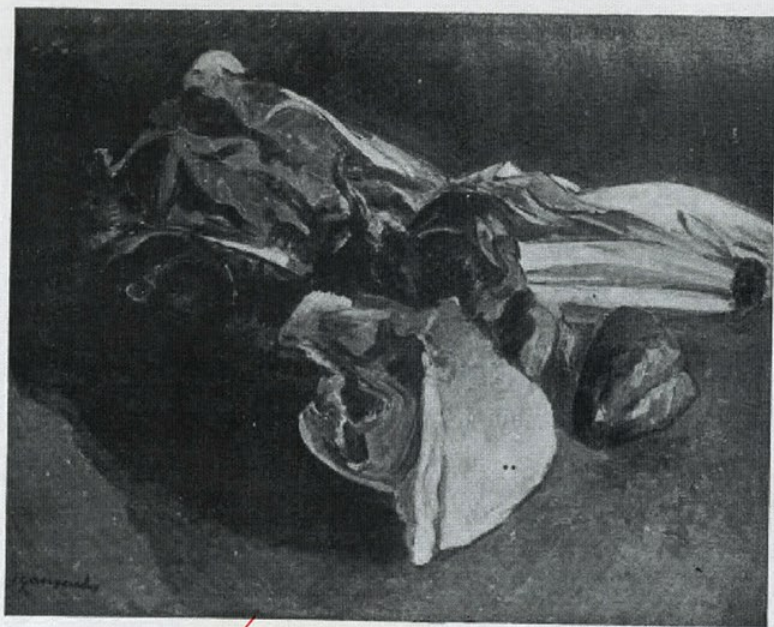
Mentre el règim d'adquisicions no sigui modificat, l'única font que alimentarà el fons dels nostres museus d'art modern seran els concursos oficials. Per això són més de doldre les absències que s'hi noten, absències que no tenen cap justificació plausible, i que treuen lluïment i interès al concurs. També és sensible que no sempre es reservi la producció inèdita per a aquestes manifestacions i que entre les obres exposades se n'hi trobin algunes que ja han estat sotmeses al públic i a la crítica en exposicions particulars. Aquesta falla, que no és greu ni massa freqüent per fortuna, seria fàcil d'evitar si en el reglament d'exposicions fos consignada l'obligació de concórrer-hi amb obres absolutament inèdites, condició que no significaria cap sacrifici ni cap limitació enutjosa per als expositors.

Aquestes petites falles de bon corregir i l'apatia incomprensible de certs artistes, restringeixen les iniciatives de les entitats i dels organismes encarregats de les adquisicions per als Museus. Hem de reconèixer amb goig, però, que enguany, donat el nivell apreciable que ha tingut el conjunt de l'Exposició, la tasca de la Junta de Museus i dels Salons compradors, ha estat molt més planera que altres vegades i ha permès adquirir obres que per llur valor i significació artística faran sempre un paper de primer ordre a les sales del Museu.

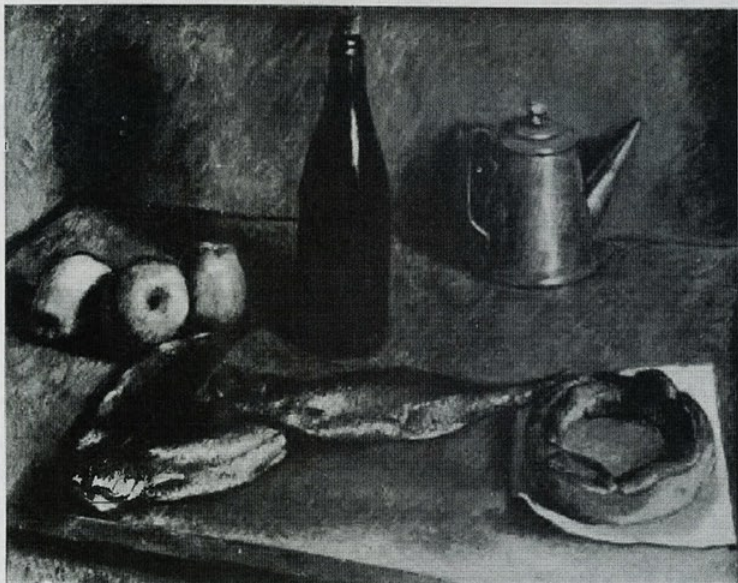
✓ En aquest aspecte, l'adquisició de l'obra de Manuel Humbert, *Descans*, distingida amb el «Premi Nonell», creat darrerament, ha meregut l'assentiment unànim del públic i de la crítica. Tenim la seguretat que aquesta magnífica pintura de Manuel Humbert quedarà com una de les millors obres de l'art contemporani català. Amb aquest nu, diríem que Humbert ha arribat al terme d'un viatge emprès ara fa uns quants anys. La *Jove mora*,

✓ Manuel Humbert. — «Descans»

✓ Josep Gausachs. — «La bleda»

✓ Francesc d'A. Galí. — « Natura morta »

A. Vidal Rolland. — « Caça »

FALTA!!

285 ..

h. p. 291

d'ara fa dos anys i altres obres executades durant aquest període, anunciaven l'encert present. En totes aquelles teles, però, malgrat les positives qualitats pictòriques que les avalaven, semblava que el pintor a estones es perdia i no trobava aquella claredat de concepte i d'expressió que són un dels mèrits indiscutibles d'aquesta obra. Humbert, amb una pintura densa de matèria, insistida d'execució, inspira-

l'acord, contribueix a fer més sensible la presència de l'atmosfera, en la qual està submergida la figura en un abandó deliciós.

La *Natura morta*, de Francesc d'A. Galí, és també una adquisició ben justificada. La reconciliació de Galí amb l'impressionisme després dels èxits que li ha proporcionat la fórmula decorativista que ha explotat durant tants anys, és un dels casos més curiosos de la nos-

✓ A. Vila Arrufat. — «Dormint»

da en un sentit profundament realista, ha creat una atmosfera d'una delicadesa gairebé irreal. La figura, admirablement estructurada, dona la nota greu d'aquell acord finíssim. En aquesta mena d'inversió audaç, hi ha el major encís de l'obra. En comptes d'ésser el nu qui illumina i governa l'atmosfera de la composició, és l'atmosfera tendrament acolorida la que, en relleiscar per les corbes i penetrar en les depressions de la forma, vitalitza i determina amb gràciosa energia la figura. La distribució dels accessoris, sàviament calculada per a completar

tra pintura. Tècnic habillíssim, en plena possessió de fèrtils mitjans expressius, ha abandonat el llenguatge de la pinzellada plana per la vibració impressionista. Renoir ha substituït els mestres muniquesos i la recerca de les qualitats i la captació de l'aire ha desbancat la sàvia fredor de la seva pintura anterior. És evident que algunes de les seves figures actuals semblen inspirades en les mateixes preocupacions d'abans; a totes, però, els adjudica una nova escala de valors plàstics i pictòrics, com si aprofitant el motlle antic s'apliqués a ani-

desapària
obra

mar-les d'una vida nova. En la *Natura morta*, adquirida per la Junta de Museus, l'antinòmia que observem en algunes de les darreres obres de Galí, ha desaparegut totalment; és un Galí nou el que ens presenta aquesta pintura que, per la riquesa del color i per la tècnica, li confereix el títol de continuador del gran Nonell dels bodegons.

De **Josep Gausachs**, la Junta de Museus

sàvia simplicitat en la composició, i una intensitat vital poques vegades superada per l'autor, justifiquen la distinció que ha afavorit aquesta tela. *Dormint*, d'A. Vila Arrufat, és una altra de les obres adquirides. Composició ben establerta, pintada amb gran domini formal, entre altres encerts, cal posar-hi en primer terme el cap de l'infant adormit que indiscutiblement és un dels fragments més inspirats entre l'obra

Miquel Farré. — «Plaça de Sant Agustí»

ha triat la *natura morta* que el pintor en una altra ocasió havia presentat al públic amb el títol de *La bleda*. Indubtablement, aquesta obra representa el moment més inspirat de l'obra present de l'autor. Producció musculosa, d'un vigor i d'una espontaneïtat sorprenents, és una mostra de pintura realista de gran alè que farà honor al Museu. **Francesc Labarta** hi serà representat pel retrat de jove que titula *Eusebi*, en el qual les qualitats de la pintura de l'artista es conjuguen amb tota l'autoritat i l'eficàcia del seu estil magistral. Dicció fàcil i segura,

abundosa i sempre noble de l'autor. Completa les adquisicions de pintura la *natura morta* *Caça*, d'A. Vidal Rolland, composició disposada amb elegància i descrita amb eficaç aplicació.

De la secció d'escultura la Junta de Museus ha adquirit *Cap d'home* (bronze) de Josep Clarà, obra d'una força vital extraordinària, executada amb una decisió i una seguretat positivament magistrals. També figurarà en el catàleg del Museu el *Nu*, de Josep Viladomat, que en la sala corresponent portava el

Carretó de cafè amb llet, de Ricard Opisso, que en aquesta composició, d'un tipisme deliciós, ha trobat un tema excel·lent per a la seva observació penetrant i la verba de comentarista popular. El dibuix animat amb oportuns tocs de color, té una qualitat pictòrica extraordinària i mereix ésser posat entre les obres més sòlides i vives del popular dibuixant.

En la secció d'arts aplicades, la Junta de Museus ha escollit *Dues figuretes*, de l'escultor Jaume Duran, executades en gres pel ceramista Joan B. Alòs, en les quals la col·laboració dels dos artistes ha sumat la correcció i la simpatia de la concepció a la gràcia i delicadesa de la

Antoni Serra Abella. — «Cavalls de circ»

matèria intel·ligentment treballada. L'admirable *Pot verd*, de J. Llorens i Artigues augmentarà el repertori de ceràmica moderna catalana amb una peça d'una delicadesa de matís admirable, i el *Gerro amb tap*, de Francesc Elies, serà un bon record de les adquisicions d'enguany, la llista de les quals la Junta de Museus clou amb *Cavalls de circ*, d'A. Serra Abella, mostra excel·lent de l'art del distingit ceramista.

Tothom, públic i crítica, ha reconegut amb satisfacció la superioritat d'aquest concurs respecte als celebrats darrerament sota els mateixos auspicis; és d'esperar que els artistes catalans no estalviaran esforços ni entusiasme per fer cada vegada més brillants aquests testimonis oficials del valor i la modernitat de l'art de Catalunya.

CARLES CAPDEVILA

ADQUISICIONS, DONATIS I DIPÒSITS DEL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY 1934

ADQUISICIONS

MUSEUS

De l'Exposició del Nu:

Una figura de pedra d'E. Monjo. Un dibuix de J. Soler i Puig. Una pintura d'A. García. Una pintura d'A. Mataró.

De diferents particulars:

Una pintura de Manuel Moliné. Un fragment de Pradeha del segle XII. Dues pintures d'Espalter. Un relleu romànic del segle XI. Un quadre representant uns músics. Un bombardí antic. Una caixa de cabals. 112 clixés de boix. 10 planxes d'aram gravades. Quatre romanes de ferro. Una pintura damunt coure. Dos quadres a l'oli.

De l'Exposició de Primavera 1934:

«Natura morta», pintura de Francesc d'A. Galí. Pintura de Josep Gausachs. «Descans», pintura de Manuel Humbert. «Eusebi», pintura de Francesc Labarta. «Caça», pintura d'A. Vidal Rolland. «Dormint», pintura d'A. Vila Arrufat. «Festa femenina» (marbre), de Joan Borrell Nicolau. «Cap d'home» (bronze), de Josep Clarà. «Nu» (bronze), de Josep Viladomat. «Plaça de Sant Agustí», aquarella de Miquel Farré. «Carretó de cafè», dibuix de Ricard Opisso. «Dues figuretes», gres de Jaume Duran. «Gerro amb tap», gres de Francesc Elies. «Pot verd», gres de Josep Llorens i Artigues. «Cavalls de circ», ceràmica d'Antoni Serra Abella.

MUSEU DEL «CAU FERRAT» DE SITGES

De diferents particulars:

Dos panys de ferro. Una caixa de ferro del segle XVI. Una caixeta de ferro. Un picaporta i un ferro representant un cap d'ase. Una teiera de ferro del segle XIV. Un quadre de Rusiñol. Un muntant d'escala.

GABINET NUMISMÀTIC DE CATALUNYA

Dels senyors Alsina i Bolet:
Col·lecció Botet i Sisó.

DIPÒSITS

MUSEUS

Del senyor J. Massot:

Una figura de Sant Joan Baptista policromada.

Dels senyors Francesc i Joan Canals:

«Safo», pintura per Miquel Carbonell.

De l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi:

Una cúpula pintada per Carracci.

Dels fills del senyor Miquel Utrillo:

Retrat de la senyora Utrillo, per Ramon Casas. Dos retrats del senyor M. Utrillo, per Rusiñol. Retrat del senyor M. Utrillo, per R. Padilla. «El cafè», dibuix per Ricard Opisso.

Del senyor Damià Mateu:

Col·lecció d'obres d'art xinès, composta per porcellanes, faiances, laques, fustes, teixits, bronzes i escultures, en matèria diversa.

DONATIUS

MUSEUS

Del senyor Josep-F. Ràfols:

Un dibuix al llapis-plom original de Vayreda. Un dibuix d'Apa. Un dibuix de Junceda.

Del senyor Domènec Xarrié:

Un flabiol de caoba revestit de planxa de llautó.

Del senyor Joaquim Cabot:

Retrat del senyor Joaquim Cabot, al carbó, per Ramon Casas. Retrat de la senyora Cabot, per Ramon Casas. Caricatura del senyor Emili Cabot, per Bagaria. Retrat a l'oli d'un avantpassat de la família Cabot, per un autor anònim. Nou segells diversos de cera. Setze segells diversos de plom. Un fragment de terra cuita amb una creu emmotllada.

Dels fills del senyor Josep Llimona:

Un dibuix de cavall, obra de Josep Llimona.

D'un grup d'amics i admiradors de Prudenci Bertrana:

«Un roure i una alzina», pintura per Prudenci Bertrana.

Del senyor Emili Gandia:

Un acordió del segle XIX.

De la senyora Carolina Botta, vídua de Baltà:

Dues espingardes de la guerra d'Àfrica. Un corn per a pólvora, del segle XIX.

Del senyor Xavier Nogués:

Dos dibuixos formant part del seu projecte de decoració de l'Alcaldia.

De la senyora Matilde Escofet:

Una nina del segle XVIII.

Del senyor M. Olivé:

Un dibuix, obra de Manolo Hugué.

Del senyor Francesc Fàbregas:

Dues escultures. Vint-i-una rajoles policromades. Tres dibuixos. Setanta-tres pintures. Set gerros i un plat, xinesos. Dos gerros de Sèvres.

Del senyor Josep Obiols:

Sis dibuixos dels quals és autor.

Del senyor Marçal Oliver:

Un dibuix de Manolo Hugué. Un dibuix de Francesc Domingo. Un dibuix de Josep Obiols.

Del senyor Manuel Rocamora:

Col·lecció de peces d'indumentària d'època diversa.

Del senyor Blai Fontanals i Fontanals:

Dues pistoles d'arcó, de pedra foguera. Segle XVIII.

Del senyor Enric-C. Ricart:

Un dibuix de Josep Maria Junoy.

Dels senyors Oriol Bohigas Guardiola, i Maria

Assumpció i Maria Àngela Guardiola:

Un clíx de boix, obra d'Enric-C. Ricart.

Del senyor Lluís Plandiura:

Una pintura a l'oli de Ramon Casas. Quatre aiguaforts de Xavier Nogués.

Del senyor Celestí Galceran:

Un dibuix del qual és autor.

Del senyor Joan Vidal Ventosa:

Cent deu dibuixos de diversos autors.

Del senyor Josep Antoni Brusi:

Retrat del senyor Josep M.ª Brusi García, pintat per Antoni Caba.

Haebler el primer, es contrau als il·lustrats, dels quals, segons Lyell, se'n publicaren més de 200. Lloa merescudament, entre aquests, el *Tirant lo Blanch* (València, N. Spindeler, 1490) i el *Llibre de les Dones* (Barcelona, J. Rosenbach, 1495).

Després d'esmentar les edicions cinc-centistes de més alt valor d'il·lustració, comenta la penúria de l'art tipogràfic al segle XVII, que palesen les mateixes edicions príncep dels clàssics espanyols.

Estudia Miquel i Planas el renaixement del llibre espanyol, a comptar del regnat de Carles III, iniciat principalment per l'aragonès Joaquim Ibarra, que es formà a l'Oficina de la Universitat de Cervera, i Antoni de Sancha. Del primer recorda la *Conjuració de Catilina* i *Guerra de Iugurta*, de Salusti, i del seu èmul Sancha, les *Memorias*, de Capmany.

Dues obres, millor diríem dos àlbums, de què parla seguidament, la *Máscara Real*, de 1764, amb il·lustracions de M. Tramulles, sortida de l'estampa de Tomàs Piferrer, i els *Retratos de los españoles más ilustres*, que porta el peu de la Imprenta Reial, acrediten els avenços fets per la il·lustració del llibre en el segle XVIII, sempre a base de la talla dolça, sota la influència francesa.

Bé que en un conegut treball de Feliu Boix, publicat amb ocasió de la Festa del Llibre de 1931, hom dona a conèixer el llibre d'art vuit-centista, aporta Miquel i Planas en el seu noves clàssics sobre aquest tema, amb l'examen de les obres romàntiques més divulgades i singularment el de les costoses publicacions que a les darreries de segle emprengueren els grans centres editorials, amb l'ajut dels procediments mecànics derivats de la placa fotogràfica. És d'esmentar que, entre els expositors, la casa Gustau Gili representa bellament els progressos efectuats a la nostra ciutat en el llibre il·lustrat i en les enquadernacions d'art a l'hora actual.

Quant a les enquadernacions espanyoles que figuraven a l'exposició bonaerense, són estudiades en competència per ambdós bibliòfils i, en bona part, acuradament reproduïdes.

En la seva monografia, M. Selva reivindica documentadament l'acció cultural de la metrópoli.

E. C.

ADQUISICIONS, DONATIS I DIPÒSITS DEL SEGON SEMESTRE DE L'ANY 1933

ADQUISICIONS

MUSEUS

De diferents particulars:

Una làpida gòtica de marbre blanc. Tres marcs d'alcova. Una rajola «Delf». Sis sostres pintats sobre tela. Quaranta metres de motllura de talla. Dos pots «Savona». Una enclusa del segle XVIII. Un pany de ferro treballat, segle XV.

De l'Exposició de Primavera:

«Montserrat», pintura per Joaquim Vancells. «Santiga», pintura per Joan Vila Puig. «Figura», pintura per Alfred Opisso. «Natur morta», pintura per Feliu Elias. «El Marne», pintura per Elia Mañón. «Cap en bronze», escultura per Pere Jou. Rellu en marbre per Enric Casanovas. «Joventut», bronze per Josep Dunyach. «Nu de dona», escultura per Jaume Martrús. «Cap de nen», escultura per Frederic Marés. Tres dibuixos per Xavier Nogués. «Cap de nen», dibuix per G. Carbonell. «Flors alpines», pot per A. Serra Abella. «Cérvol», pot per E. Serra Abella. Pot metallitzat per J. Serra Abella. Dos gresos per A. Cumella Serret. Dos gresos per Francesc Elias. Un plat (ceràmica) per Josep Guardiola. «Foca», laca per Ramon Sarsanedas.

De la II Fira del Dibuix:

Dos dibuixos de Bosch Roger. Un dibuix de J. Obiols. Un dibuix de Gausachs. Un dibuix de Pere Daura. Dos dibuixos de F. Galí. Un dibuix de J. Canyellas. Un dibuix d'A. García. Un dibuix de F. Domingo. Un dibuix d'A. Cardunets. Un dibuix de J. Granyer. Un dibuix de J. Marqué Puig. Un dibuix de J. Comelleran. Un dibuix de J. Ventosa. Un dibuix d'E. Díaz Costa. Quatre dibuixos de Ramon Casas.

GABINET NUMISMÀTIC DE CATALUNYA

De diferents particulars:

Un exemplar en metall corrent de la Medalla de la Ciutat de Barcelona. Trenta-tres monedes antigues diverses. Una unça de Car-

les III, encunyada a Potosí el 1770. Una peça de vuit rals d'argent de Ferran VI, encunyada a Lima el 1754. Una tetràdracma postmarathònica d'Atenes.

DIPÒSITS

MUSEUS

De la Generalitat de Catalunya:

Reproducció d'una campana del segle XVI, en bronze.

De l'Ajuntament de Barcelona:

Una campana de bronze anomenada «Rafela», segle XVIII, procedent d'una ermita de Pedralbes. Un gerro en cristall de Bohèmia, procedent de la Sala de les Cròniques. Peces desmuntades d'un altar barroc de l'església de la Ciutadella.

Del senyor Damià Mateu:

Setze estampes xineses en negre, gravat d'època Ming (1368-1644), estampació del segle XVIII. Imatge de Buhdisatwa «mil braços», en blanc de Xina, època Kien-Song. Figura de Buhdisatwa, en vori policromat, època Kien-Song. Quatre caps d'imatges de divinitats de temples de Xina, èpoques Ming i Yuan. Cap de Buhdisatwa en marbre negre, època Ming. Cap de Buhdisatwa en pedra dura, època Ming. Lleó amb divinitats, en blanc de Xina, segle XVIII. Testa de ferro fos, època dinastia Song, segle XI.

Del senyor Àngel Aguiló:

Un llit de ferro forjat, segle XVII, amb els seus paraments de seda. Dues calaixeres amb llurs miralls corresponents, segle XIX. Quatre cadires del joc de les calaixeres, segle XIX. Una estatueta de Santa Anna amb la Verge infant, terra cuita, segle XVIII. Una casulla, dues estoies, bossa de corporals i vel cobrecalze. Una estatueta de la Mare de Déu jaient, amb corona d'argent, segle XIX. Un bastó de comandament, segle XIX. Una custòdia de joguina, de metall argentat, segle XIX. Un portaciri pasqual de joguina, de fusta pintada, segle XIX. Una bossa portamonedes, segle XIX. Un parell de xinelles de seda, segle XVIII. Un hostier d'arrel d'olivera, de començaments del segle XIX. Una xinella de llana, segle XVIII. Uns molls de llautó salomònics, d'últims del segle XIX. Un parell

de plantofes femenines, de seda, segle XVIII. Dos canelobres de fusta, segle XIX.

DONATIUS

MUSEUS

Del senyor Lluís Plandiura:

Cent dibuixos de Ricard Canals. Seixanta-cinc emmarcaments per als aiguaforts de Xavier Nogués. Dos aiguaforts originals de Xavier Nogués. Cap de Xavier Nogués, marbre per Josep Dunyach.

Del senyor Enric Ferrer Casagemes:

Retrat d'Enric Casagemes, pintat per Francesc Sans.

Del senyor Ròmul Bosch i Catargu:

Retrat de Maria Fortuny, pintura.

Del senyor Francesc de P. Bofill i Balada:

Una xocolatera d'aram, del segle XIX. Cent-cinc botons diversos, segles XVIII i XIX.

Del senyor Domènec Carles:

Dinou figures de faiança de Sttaford, segle XIX.

Del senyor Juli Gibert:

Una morratxa transjordànica de terra cuita policromada, segle XIX. Una clau de pany de ferro, del segle XV. Una clau de pany de ferro, del segle XVI-XVII.

Del senyor Pere Vallmajor:

Una dolçola de manufactura americana (instrument musical). Un manopan (instrument musical). Un flautí de boix, segle XIX.

Del senyor Deogràcies Civit:

Un flascó d'aram de manufactura germànica, segle XVIII. Un tirabuquet amb sis pesos, segle XIX. Un canelobre de llautó. Dos gipons d'otomà de seda, brodats. Una faixa de seda per a infant, segle XIX.

Del senyor Josep Ordi:

Corneta de la Germandat de Pagesos de Sant Cugat del Vallès, segle XIX.

Del senyor Julià Vinyoles Bosch:

Un reliquiari de passamaneria del qual és autor.

D'un grup d'amics i admiradors de Francesc Domingo:

«Bretones», pintura per Francesc Domingo.

De la senyora Carolina Punsà, vídua de C. Vidiella:

- ✓ «Retrat del mestre Vidiella», oli per Simó Gómez. «El comte Arnau», oli per Simó Gómez. «Retrat del mestre Vidiella», dibuix per Simó Gómez. «Violoncellista», dibuix datat del 1860, per Simó Gómez. «Cap», dibuix datat del 1863, per Simó Gómez. «Una escena del paraíso del Teatro Real», caricatura per Simó Gómez. «Retrat del mestre Vidiella», oli per J. Miralles. «Pagesa», oli per Joan Limona. «Cap d'estudi», oli per Joan Limona. «Retrat del mestre Vidiella», oli per Ramon Casas. «Marina», oli per Joan Brull. Un emmotllament en guix de la mà del mestre Vidiella.

Del senyor Marià Fortuny:

Bust del pintor Marià Fortuny, modelat per Gemito, amb el pedestal.

De la Junta organitzadora de la I Fira del Dibuix:

Cartells anunciadors de la I Fira, ilustrats pels mateixos artistes.

De la senyora Neus Albinyana d'Argemí:

Onda de punta de frivolité, executada per la donadora.

De l'Ajuntament de Ciutadilla:

Un sarcòfag segle XVII-XVIII, amb una mènsula.

De la senyora Dolors Dexeus, vídua de Sardà:

«Corral de vaques», quadre de Francesc Sardà Ladio.

Del senyor Xavier Nogués:

Dibuixos per al decorat de l'Alcaldia de la ciutat.

Del senyor Ramon Rucabado:

Granada de canó Whitworth, segle XIX.

Del senyor Josep Vila i Rafel:

«Pietat», grup en guix de l'escultor Rafael Atché. «Eccehomo», grup en guix de l'escultor V. Vallmitjana.

Del senyor Carles de Palol:

Dotze claus de pany diverses. Un escut de pany de porta, segle XVIII. Un encuny per a punts de joc. Una tenalla de forjador, d'època indeterminada.

Del senyor Francesc de P. Uriach:

- ✓ «Paisatge», quadre a l'oli per Joan Serra.

Del senyor Josep Recasens:

Una creu pectoral de fusta, segle XVIII. Una agulla de pit, segle XIX. Una estampa

emmarcada, segle XVIII. Una imatge de cera emmarcada sota vidre, segle XVIII. Diverses peces d'indumentària, segles XVIII i XIX. Diversos escapularis i reliquiàris, segles XVIII i XIX. Diversos coixinets per a agulles, segles XVIII i XIX.

GABINET NUMISMÀTIC DE CATALUNYA

Del senyor P. B. Tarragó:

Medalla de l'Exposició del Moble de Barcelona. Medalla d'aniversari de Josep A. Clavé. Medalla de Ferran VII.

De l'Ajuntament de Barcelona:

Model en bronze de la Medalla de la Ciutat, obra d'Enric Casanovas.

MARC JESÚS BERTRAN

El dia 4 del darrer mes de gener va morir Marc Jesús Bertran.

Havia estat un prestigiós crític d'art i especialment d'art dramàtic. En aquest darrer aspecte havia escrit nombrosíssimes cròniques avui disperses en les pàgines de diaris i revistes, per bé que algunes d'elles foren després aplegades en els volums *Entre el telar y el foso* i d'altres. Havia donat a l'escena alguna obra original i vàries traduccions d'obres estrangeres. Darrerament va publicar una copiosa història del nostre Teatre del Liceu, que fou premiada per l'Acadèmia de la Història. També havia donat a l'estampa diverses novel·les, unes en castellà i altres en català.

Havia reunit una sèrie de records històrics del teatre, adquirits per l'antiga Diputació de Barcelona, amb els quals hom va iniciar el Museu del Teatre, que perteneix a la Junta de Museus. Mentre ha estat a cura d'ella i durant el temps que ha pertangut a la Institució del Teatre, el senyor Marc Jesús Bertran ha estat encarregat de la custòdia i catalogació dels fons d'aquest Museu. Malauradament a l'hora del seu traspàs aquesta tasca no està encara terminada.

Recordarem sempre la bona amistat i el tracte afable de l'estimat company que acabem de perdre.

Reiterem el nostre condol a la família.
E. P. R.

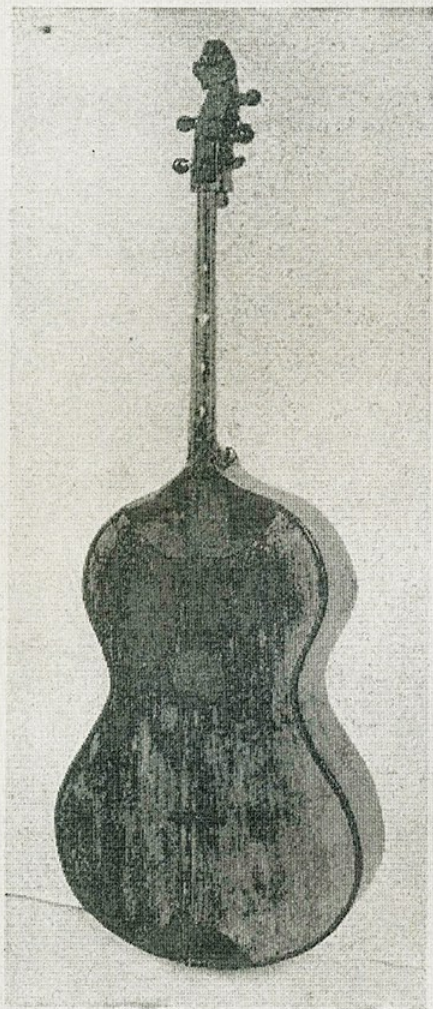

Fig. 15. — Guitarra contrabaix. Segle XVIII
(Col·lecció d'Orsina B. de Folch)

cedència espanyola i repeteix dins de l'ordre de les cistes el cas de la tiorba en la família del llaüt.

Les seves distintives orgàniques són: doble claviller amb onze clavilles l'inferior i sis el superior. En conjunt consta de disset cordes ordenades en cinc de dobles, una de senzilla i sis de simples per a fer els baixos. Les cordes van lligades al cantell inferior de la caixa sonora. El diapasó és dividit en disset trastos.

L'aresta de la caixa sonora i el contorn de

la boca són orlats d'un filet format per peces d'os i banús en diagonal. El dors de la caixa és pla i aixamfranat en la part superior fins a unir-se amb el gruix del mànec.

Fa 1,10 metres de llargada per 0,32 metres d'amplada i 0,12 metres de profunditat de caixa. Fou adquirit a Sòria. No porta marca de luthier.

Finalment reproduïm en la figura 15 un exemplar curiós de gran guitarra o guitarra contrabaix. Fou adquirit a París i les seves formes, com alguns detalls de la tècnica del claviller, semblen fer-lo datar del segle XVIII. Hi ha a la col·lecció de la senyora Folch un altre exemplar de guitarra contrabaix de dimensions més reduïdes, procedent de Girona. No hem trobat l'exemplar reproduït ni classificat en cap catàleg ni diccionari dels consultats per nosaltres.

Les seves mides són: 1,90 metres d'alçada per 0,68 metres d'amplada i 0,24 metres de profunditat.

Heus ací amb aquest article, complement del publicat en el número de primer de març d'aquest any del nostre BUTLLETÍ, exposat tot el que de més interessant conté, quant als instruments de corda polsats i amb mànec, la col·lecció de la senyora Folch, dipositada al Museu.

JOAQUIM FOLCH I TORRES
Director General dels Museus d'Art

EL DONATIU DE LA SENYORA VIDUA DE CARLES G. VIDIELLA

La senyora vídua del famós pianista Carles G. Vidiella, ha fet donació a la Junta de Museus d'una sèrie d'obres de pintura i dibuix. Són les que descrivim a continuació:

CATÀLEG

Dibuixos i gravats

SIMÓ GÓMEZ: *El violoncellista*. Dibuix (17 × 22 centímetres). Signada i datada en 1860. Obra executada en el temps d'aprenentatge i col·laboració de l'artista en el taller del dibuixant litògraf Eusebi Planas.

SIMÓ GÓMEZ: *Un noi italià*. Dibuix al lla-

Simó Gómez.—«El violoncel·lista». Dibuix. Obra executada en els temps d'aprenentatge i col·laboració en el taller del dibuixant litògraf Eusebi Planas

pis «Conté» ($18\frac{1}{2} \times 21$ centímetres). Signat i datat el 1863, executat, per tant, a París.

SIMÓ GÓMEZ: *Una escena del paraíso del Teatro Real* ($21\frac{1}{2} \times 24$ centímetres). Dibuix a la ploma, signat amb monograma. Única caricatura coneguda, realitzada per Gómez. L'artista barceloní féu dos viatges a Madrid: el primer, rapidíssim, acompanyat del seu germà Enric, a darrers de l'any 1865 (Serra i Pausas) i el segon, extraordinàriament fructífer, que realitzà tot sol durant l'estiu del 1869, en què hi sojornà fins el desembre del 1870. Aquesta caricatura fou inspirada en una escena del «galliner» del Teatro Real de Madrid i, ben segur, no realitzada directament.

SIMÓ GÓMEZ: *Retrat del pianista C. G. Vidiella*. Dibuix al llapis «Conté» ($22 \times$

$26\frac{1}{2}$ centímetres). Dedicat a l'eminent pianista, signat i datat l'any 1873.

Pintures

✓ SIMÓ GÓMEZ: *Bocet per al comte l'Arnau*. Pintura a l'oli sobre tela ($45\frac{1}{2} \times 35$ centímetres). Signat i datat el 1873. El catàleg que figura a la monografia *Simó Gómez, història verídica d'un pintor del Poble Sec*, per Feliu Elias, diu que aquest bocet no porta signatura ni data. «Se sap però—diu Elias—, per afirmar-ho la família, la senyora vídua Vidiella i algun biògraf, que fou una de les darreres obres de Simó Gómez. Aquest bocet havia de formar part d'una sèrie de sis, amb motius de la llegenda popular catalana, per a ornar un saló. El fill del pintor—va dient Elias—creu recordar que el quadre definitiu

Simó Gómez. — «Un noi italià». Dibuix al llapis «Conté», 1863. Fet, segurament, durant la seva estada a París

fou realitzat.» Aquesta pintura va ésser reproduïda al «Suplement artístic literari» de *Juventut* dedicat a Simó Gómez (text de Joan Brull), any II, núm. 89, Barcelona, 24 d'octubre del 1901.

✓ SIMÓ GÓMEZ: Retrat del pianista C. G. Vidiella. Pintura a l'oli sobre tela (52 × 38 centímetres). L'esmentada monografia deguda a Feliu Elías, dona el títol d'*El Guitarrista* a aquesta obra, certificant que era datada i signada aleshores, talment com en l'actualitat. Porta la data del 1877. *El Guitarrista*, fa constar també Elías que és el retrat de Vidiella, i que fou reproduït a la pàgina 88 de l'any 1887 de la *Il·lustració Catalana*. També fou reproduït, en «oleografia», en una espècie de fascicles que editava el litògraf Miralles. Eren uns fascicles de quatre planes amb nota biogràfica sobre el pintor, retrat d'aquest i l'«oleografia».

FRANCESC MIRALLES: Retrat de C. G. Vidiella. Pintura a l'oli sobre tela (24 × 32 centímetres). Dedicada, signada i datada a París el 1878. És aquesta obra de Miralles una petita tela de gran virtuosisme i qualitat.

JOAN LLIMONA: Cap de vell. Pintura a l'oli sobre tela (35 × 46 centímetres). Dedicada, signada i datada l'any 1885. La personalitat del gran pintor realista cristià encara no es manifesta. L'any 1885 fou el del

retorn dels germans Llimona de Roma a Barcelona. Si aquest «cap d'estudi» ple de pintoresc no és executat a l'Acadèmia lliure que el model retirat Gigi posseïa a la Via Margutta, on els joves Llimona havien tan bé aprofitat les quatre hores nocturnes de model, és almenys ple del regust d'uns temps entre escolars i autodidactes. L'ombra de Fabrès es projecta ací.

✓ JOAN LLIMONA: Noia pescant. Pintura a l'oli sobre tela (51 × 74 centímetres), signada. La personalitat de Joan Llimona es manifesta en aquesta obra amb tota la tendra musicalitat de l'olotíisme. És, ben segur, pintada a Olot aquesta tela, potser encara sota la influència directa del vell Vayreda. Cal recordar que per l'Olot dels darrers temps de Joaquim Vayreda hi passaren, entre altres, «Enric Galwey, Joan Llimona, Rusinol, Barrau, Pinós i Tamburini. El mestre olotí esdevenia el patriarca de la joventut, que, per sortir-se del taller, feia d'Olot el lloc d'observació i d'estudi directe del natural i un centre d'art.» (Benet: *Joaquim Vayreda*.)

És innegable que en aquesta tela de Joan Llimona hi ha molt d'aquest moment pictòric-naturalista. Molt de l'esperit de Vayreda, però també alguna cosa del ruralisme de Pinós i del sentimentalisme de Tamburini. És al con-

Simó Gómez. — Retrat del pianista C. G. Vidiella. Dibuix al llapis «Conté». Datat l'any 1873

tacte d'aquest estat d'esperit un i vari que va produir-se sota les arbrades frescals d'Olot des del 1885 fins al 1904, que Llimona modela per sempre més la seva personalitat.

✓ **JOAN BRULL: *Crepuscle*.** Pintura a l'oli sobre tela (81 x 54 centímetres). Simbolisme i sentimentalisme molt «fi de segle». Musicalitat i simfonisme absolut, en el qual es submergeix aquest deixeble tardà de Simó Gómez. Del velazquí i flamenc del Poble Sec, l'autor de *La tonsura del rei Wamba* no en conserva gran cosa. Enclos entre l'art dels

primers contactes amb el públic de la «Sala Parés», no havia deixat encara els contactes amb el seu Montmartre. La gamma grisa i l'estil cursiu del gran artista, triomfen en aquest petit, àgil i vivent retrat del pianista del passatge Permanyer.

UNS RECORDS

En aquest passatge quiet, digne i burgès de l'eixampla barcelonina, jo havia tingut la sort de gustar l'art delicat del menys truculent de

Simó Gómez. — «Una escena del paraíso del Teatro Real». Caricatura a la ploma.
Única caricatura que se li coneix

vells i el dels joves, el seu no tingué prou espai per a desenvolupar-se. Brull, intel·ligent i coneixedor, mor, jove encara, amargat, sense el consol dels «acadèmics» ni el dels «revolucionaris». No és pas aquesta tela una obra que li pugui donar major glòria, ni el títol de «precursor» de l'impressionisme que es mereix ben bé per altres obres. El nostre Museu té la sort de posseir-ne alguna d'aquestes obres mestres, en les quals el simfonisme no estava ni corromp la solidesa de la forma.

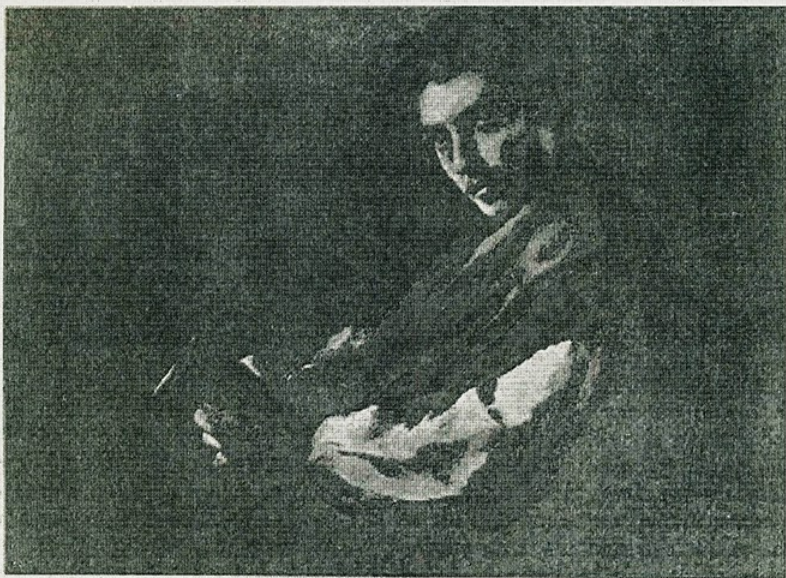
✓ **RAMON CASAS: *Retrat de C. G. Vidiella*.** Pintura a l'oli sobre fusta (46 x 38 centímetres). Dedicat, signat i datat l'any 1892. En aquesta època, si el nostre Ramon Casas havia establert d'una manera infructuosa els

tots els pianistes que he conegut. Carles Gumsind Vidiella havia estimat sempre els artistes, i sobretot els artistes joves. Per això les seves «tertúlies», que terminaven sovint amb la devota execució de la partitura d'algun romàntic, s'anaven renovant a través del temps.

Durant la meua assistència a l'Escola Galí, del carrer de la Cucurulla, alguns deixebles del pianista Vidiella havien vingut a participar en les nostres audicions musicals sabatines. Blai Net, Jaume Quintana, etc., deixebles de Vidiella, ens havien posat en contacte amb el mestre. Amb ell, Quintana i el que signa, havien tingut conjuntament llargues converses, guiadors de la nostra educació musical o, genèricament, artística. En èpoques caloroses,

Simó Gómez. -- «Bocet per al comte l'Arnau». Pintura a l'oli.
Datat l'any 1873.

Simó Gómez. -- Retrat del pianista C. G. Vidiella. Pintura a l'oli. Signat i datat en 1877

Francesc Miralles. — Retrat de C. G. Vidiella. Pintura a l'oli. Datat a París l'any 1878, època en la qual el pianista donà a París el seu primer i triomfal concert amb motiu de l'Exposició Universal

aquestes converses eren tingudes en el diminut jardí burgès anterior a la petita torre del barceloníssim passatge.

Quan aquestes converses es tenien a les habitacions del músic, i fins quan ell era al piano — vici de pintor —, els meus ulls resseguien les teles, dibuixos i gravats que Vidiella tenia escampats pels murs. Aleshores no vaig fixar-me gaire en aquestes obres que la senyora vídua Vidiella acaba de llegar al Museu. En aquella època de joventut érem iconoclastes i, sense una cultura suficient, sabíem molts noms d'artistes estrangers i ignoràvem, sobretot, els dels nostres vuitcentistes, i quan no els ignoràvem era, sovint, per a fer-ne befa.

Recordo, en canvi, una reproducció d'un retrat de Paderewsky, dibuixat de perfil en estil medallístic, em sembla, per Burne Jones. Simó Gómez i Miralles ens eren completament desconeguts, car no sentíem, aleshores, el menor interès per aquesta mena de pintura.

HISTÒRIA DE LA COL·LECCIÓ VIDIELLA

És avui que, assenyats pels anys, hem après de valorar les obres dels nostres avantpassats

amb objectivitat i calma relativa. És avui, per tant, que se'ns acut aquesta reconstrucció històrica de la col·lecció del pianista Vidiella.

De la mateixa manera que el delicat pianista havia introduït en el seu cercle els estudiants de pintura de can Galí, s'havia des de jove relacionat amb artistes de distintes generacions. D'aquest contacte de l'exquisit pianista amb els artistes plàstics d'èpoques distintes en resten, com monjoies, aquestes obres de la seva col·lecció que responen a distintes modalitats estètiques: a canvis baromètrics de la sensibilitat artística de l'ambient.

En voler refer la història d'aquesta petita col·lecció, he hagut de refer la història de les amistats del pianista Vidiella.

En l'admirable monografia que Feliu Elias escriví sobre el pintor del Poble Sec, he trobat totes les referències per a explicar la presència de set Simó Gómez en la col·lecció del pianista. I he escrit «set Simó Gómez», ja que a més de les sis obres de l'autor d'*Els jugadors de daus* que han estat cedides generosament per la senyora vídua del pianista al Museu, formà part d'aquella col·lecció una altra tela de Gómez que Elias catalogà amb el títol d'*El noi de la trompa*, estudi d'un fragment de la composició *Viva la Pepa!* Suposant

Joan Llimona. — «Cap de vell». Pintura a l'oli